

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік I.

Станиславів, четвер 18 грудня 1941.

Ч. 36.

На далекосхідньому фронті

Становище на Філіпінах

Великі втрати американського летунства

Операції десантів на Філіпінах проходять успішно. Дії японських наземних частин підтримують сильні налети авіації, яка за словами японських військових кругів здобула собі володіння у повітрі над цілими архіпелагом. До цього часу обчислення підтверджують великі втрати американського летунства на Філіпінах. Число знищених американських літаків досягло 250 до 300 машин.

Коли вийти під увагу, що це була майже уся летунська залога на Філіпінах — то американська спроможність оборони в цих просторах немає вже майже жадних виглядів.

Оточений Гонг-Конг

Сильний спротив залог

Становище Гонг-Конгу стає з дня на день критичніше. Окружене місто зазнає раз-у-раз сильних і успішних налетів та обстрілу японської артилерії з півострова Каян. В загрозу з оточенням в місті відчувається сильний брак води та провіанту. Замкнуті англійські сили з переважаччою більшістю евакуюваних китайських військ все ж таки чинять сильний спротив.

Десант на Борнео

Згідно з повідомленням Головної Імператорської Військової Квартири японські війська висадились на півострові Бритійського Борнео.

В південних полосах воєнних дій

На малайському півострові йдуть запеклі бої, при чому відкинуто англійські частини на південь. Натиск на цьому відтинку фронту є такий великий, що належить числитися на майбутнє з можливістю відступу англійців з Малаї та Сингапуру.

Критичне становище загрозило англійським позиціям є зумовлене великими втратами, зокрема, коли йде про летунство, яке не дістає нових поповнень. На пограниччі Таї і Бірми бомбардовано японцями об'єкти воєнного значення.

Через успіхи японців на всіх важливих стратегічних пунктах на півночі, становище Австралії огорчує як найбільше, як загрозило. Вираді ця велика англійська домінація ще не є під безпосередньою загрозою військових дій, та все ж таки Австралія не може довіряти безпечної ситуації, яка їй грозила. Загроза для основних воєнних баз Англії і Америки, себто для Гонг-Конгу та Сингапуру тим більша, що від японських натисків подаються Філіпіни, а такі морські твердині, як Вейк і Гуаї уже зайняті.

Затоплення ворожого корабля

Один з японських часописів повідомляє про затоплення японцями з однієї з Філіппінських пристаней ворожого корабля „Marger“ на 3.500 тон.

Де-Валера про становище Ірландії

ДЕБЛІН, 17 грудня. Прем'єр Де-Валера заявив, що Ірландія надалі буде суворо придержуватися нейтралітету. Всяка інша політика привела б Ірландію до згуби.

Зі східнього фронту

На цілому фронті розвідувальні операції та бої місцевого характеру. З позицій довкола Ленінграду завважено сильну підготовку ворога до наступу. Перші спроби прорватись з оточення зазнались під сконцентрованим вогнем артилерії. На півдні відбито сильні атаки ворога. Налети авіації були спрямовані на Севастополь, де вчинено великі спустошення мимо сильного оборонного вогню противника з надбережних батарей.

В Африці

Натиск англійських змоторизованих частин на одному відтинку відбито з поважними втратами для ворога та взято в полон шефа бригади. Під Гардєю теж зазнались ворожі наступи. Англійці бомбардували без успіху італійські операційні терени, при чому збито 3 ворожі літаки.

Англійська авіація з'явилась над південною Італією (Бриндізі), а німецька авіація бомбардувала Мальту.

Звіdomлення ВКЗС

З Головної Квартири Фірера, 17 грудня 1941.

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

Внаслідок того, що наступ на фронті застановився на час зимових місяців, планово проводиться тепер на різних відтинках східнього фронту колючі поліпшення та скорочення бойових ліній, продовжувано сильні бойові і винищувальні ескадри летунства, продовження свої налети на совітські відділи в районі Дову і на середньому відтинку східнього фронту. Розбито поодинокі відділи і становища танків, виведено з ладу батареї та знищено велике число автомашин.

Також на відтинку Волхова ворог зазнав через повітряні налети великих втрат.

На південних побережжях Англії бомбардувано летунство останньої ночі портові улаштування і промислові заклади в Плімес і Дувер. На морі на північний схід від Браверборуг ушкоджено бомбами середнього калібру один торговий корабель.

В Північній Африці продовжувались також вчора тяжкі оборонні бої на захід від Тобрука. Сильні ворожі наступи коло Гардії відбито з тяжкими втратами для ворога.

Слабі сили британського летунства скинули вночі на 17 грудня розривні і авіальні бомби на деякі місцевості північно-західнього німецького побережжя. В меншальних дальніх повстали шкоди в будинках. Зстрілено 4 британські літаки.

АНТИКОМІНТЕРН

БЕРЛІН, 12 грудня 1941.

Під гуркіт гармат, під час запеклих боїв як в Совдепії, так і в Лібії, відбувся в Берліні, так, як би то було в часи найглибшого миру й спокою, конгрес європейських і азійських держав, присвячений справам не війни, а основним справам забезпечення дальшого мирного співжиття й співпраці цих держав. Передумовою дійсного миру й співпраці культурних народів Європи, як і цілого світу є забезпечення культурних націй перед поширенням пошести большевизму.

Провід не лиш у фізичнім знищенні большевицької московської кріпости, держави сучасного Джингіс-хана, але й ідейної перемоги над цим наступом кочової азійської психіки на осіду хліборобську культуру Європи держить в своїх руках Провідник Німеччини, Адольф Гітлер.

Ніяка пропаганда противників Німеччини не в силі затемнити чи зменшити факту зосередження в руках Гітлера беззастережного провodu всіма культурними народами. Коли уважно приглянутися, як до учасників цієї конференції європейських держав, так і до тих, що в ній участі не прийняли, тоді особливо яскраво встав перед очима дійсне об'єднання Європи: цілковите виліччювання з ряду культурних націй Європи власне Англії, яка не грає вже жадної ролі в сучаснім нормальнім розвитку європейської культури.

Отже на берлінському конгресі не були ще представлені такі європейські держави, як Франція, Бельгія, Голандія — Норвегія й Швеція, всі країни, крім Швеції — які виступили були по стороні Англії проти Німеччини, країни отже, які в цілості, або — як у Франції — з ласки Німеччини частинно, до заключення формального миру, обсажені німецьким військом.

Збільшій кадри ремісників

(ти) — Сьогоднішнє життя наглядно показало нам численні наші недомаганія та недостачі. Одною з цих недостач, яка поважно та відомо може відбутися на розвитку нашого господарського життя й на господарській відбудові краю, це брак добрих, висококваліфікованих та освічених ремісників — фахівців. Наше громадянство ще дотепер не зрозуміло потреби й необхідности ремісничих кадрів, хоч у всіх інших народів уже давно виховання й навчання звернулося в цьому напрямі. Але як у всіх інших діяльностях життя ми відстали й тягнемось у хвості, так у цій діяльності у нас майже повний зстій, хоч життя й потреби моменту домагаються від нас настільки зривати з давніми перестудами, неоправданним упередженням та привязаням до „традицій“.

Інші народи вже давно переконали-

лиш з браку цілковитої суверенности в даній мент, а не з ворожости до ідей, які Гітлер провадять в життя, не були вони представлені на берлінському конгресі. Що це дійсно так, а не так, як твердить Черчіль — Рузвельтівська пропаганда, найкраще доказує той факт, що всі ці народи приймають участь у фактичній боротьбі з большевизмом. Добровільці всіх цих країн у своїх національних легіонах, але у військових уніформах Німеччини приймають участь в кривавім побороженні большевизму на велетенським полі бою на сході Європи.

Що це дійсно так, наведу твердження французького патріотичного щоденника „Matin“.

„Антикомтерпакт перейшов свій шлях якраз в протилежнім напрямку, як то зробила була Ліга Націй. Ліга розвивалася з повної ріжнотності в напрямку порожнечі, антикомітерн — з маленького до великого; нині належать вже до неї 13 країн, а інші європейські нації підписали б цей пакт негайно ж, якби вони мали повну свободу рухів. Але й так, як серцем так і фактично вони приймають вже в ній участь“.

Французька формуловка не залишає отже місця для жадних сумнівів.

Міністр закордонних справ Німеччини, Ріббентроп у своїй великій промові перед європейською дипломатією і міністр пропаганди, д-р Гебельс в промові в Німецькій Академії Наук висвітлили як політичні, соціальні, так і культурні завдання цієї боротьби, що ведеться не за інтереси самої Німеччини, а в обороні інтересів цілого культурного світу.

Черчіль і Рузвельт, ставши по стороні нищителя культури Сталіна, виключили себе тим самим з рядів сучасного культурного світу.

О. Скороніс-Поліщовський.

ся, що чиста наука й теоретичне знання не вистачають і не може бути ідеалом виховання й навчання. Педагогі стали шукати нових шляхів і підкреслювати чим раз в більше вагу й значення ремесла в програмі навчання. У т. зв. „новій школі“, поруч із навчанням теоретичних загально-освітніх предметів, звертають теж пильну увагу на ручні роботи: вчать молодь столярства, політурництва, виробів із дроту, блики, скла, шиття і тп. Згодом повстають школи, де головним предметом навчання є ремесло, а теорія й загально-освітні предмети сходять на задній план — вони мають дати лиш кінцеве до доброго виховання ремесла знання, але не стати цілком самі в собі. Таким побитом навчання ремесла здобуває собі місце у шкільництві, переходить із варстатів ремісників до шкільних будинків і світлиць, дістаєть-

си під опіку держави та шкільних властей і займає рівноправне місце поруч загально-освітніх шкіл. Вона випускає кадри ремісників, що вмiють не лише виконувати свою працю, але й мають необхідне теоретичне підготування з ділянки своєї спеціальності та загальну освіту. Це інтелігентні, освічені ремісники, піоніри господарської розбудови життя у своїх етарах.

У нас зате закоренився фальшивий і нічим невинуватий погляд, що наука й школа мають давати людині лише теоретичне знання. Ми до сьогодні вважаємо за повновартісні школи лише гімназії та університети, а освіченою людиною лише того, хто покинув ці школи. Як говорили в нас, що треба післати дитину до школи, то слід було це розуміти: до гімназій та університету. Про те, щоб спрямувати дитину до фахової школи й впровадити її на доброго ремісника — фактично, ніхто й слухати не хотів.

Це вважалося ганьбою для батьків і дитини. Радше дитина залишилася неуком і взагалі не йшла в школу, ніж мало на неї впасти клеймо, що вона вчиться ремесла.

Вислід був такий, що всі батьки, без огляду на дитячі здібності та свої фінансові спроможності, посилали своїх дітей до гімназій й на університет. Це мало багато сумних наслідків. Мало здібні діти відчували науку як страшний татар, а коли навіть із бідові починчили середню й вищу школу, то не уявляли собою ніякої або дуже малу вартість і не мали з того ні особистого задоволення й користі, ні не приносили пожитку заголові. Бідніші батьки руйнували себе часто матеріально, щоб лиш вивчити дитину на „пана“, а често кінчалася тям, що дитина не покинула школи й ставала жаттеним калікою. Вона не вмiла нічого й мусiла в кінці виконувати якунебудь принагідну працю. Але такий підхід до справи мав ще іншу відємну сторiнку: багато важкіших від особистих трагедій — він довів до односторонності у вихованні. Ми мали багато людей із теоретичним знанням, зате замало, а в деяких випадках зовсім не мали ремісників. Життя вимагало чого іншого, якраз навпаки. Вислід був такий, що люди з вищою освітою сиділи без праці, або виконували таку роботу, до якої не треба було університету, зате ділянка ремесла була зовсім не обсаджена. Коли й були ремісники, то самоуки або без усякої освіти. Через те ремесло переходило в чужі руки, найчастіше й жидівські. Деякі галузі

ремесла (годинникарство, прецизна механіка, оптикa і т. п.) всецiло було в жидівському посiданні, вони мали щось, наче б монополію на них.

В останніх часах перед війною, коли безробіття далось добре відчувати, в нас уже появилися деякі фахові школи, хоч ремісничих було обмаль. Усе такі перший лід був проламаний, хоч загальні погляди дітей до фахового шкільництва радше з мусу й конечности, а не зі зрозуміння. Це все було, одначе, незадовільне.

Тепер часи основно змінюються й ми мусимо піти назустріч новим вимогам і потребам. У житті панує основний економічний закон попиту й поодажі. Тепер як раз попит на ремісників. Тому до питання освіти дітей повинні батьки підходити з точки погляду життєвих і практичних потреб. Дітям треба дати таку освіту, що забезпечила б їм можливість скорого й доброго заробітку, а народові дати добрих висококваліфікованих працівників у всіх ділянках життя. На кожному кроці переконаємося, що потрібний є майстер і то добрий. Лиш такий може статися корисний для суспільности й сам добре заробити та прожити. Тепер наш край підбудовується під господарським оглядом і через це попит на ремісників великий. Безліч варстатів праці, що тепер є в жидівських руках, мусять перейти в наші.

Тому, з огляду на власний інтерес, добро наших дітей і потреби цілої суспільности та цілого краю, використаємо добру конюктуру й навчм дітей ремесла. До гімназій пішлим лише найздібніших дітей, інших спрямуємо до ремесла та фахових шкіл. Уряд і шкільні власті йдуть цьому якнайдалі назустріч, відкривають потрібні школи, підпомагають ремісників, улегнюють їм відкривати варстат праці. Таким чином нана молодь пізнає й опанує всі роди ремесла, а це відтажить село від безземельного елемента та сприме його до міста, викоренив безробіття й дозволить нам скринити наш міський елемент якого в нас завжди було замало. Подбаймо, щоб наша приказка „у ремісника — золота рука“ перестала бути лише гарним висловом, а прибрала реальні форми. (вб).

Складайте датки на українських полонених!

А. ЛВОРЕНКО.

ПОЛКОВНИК СЕМЕН ВИСОЧАН

Семен, син Гната Височана з Вікторова, це найвидатніший із-поміж великого числа провідників повстання в Галичині 1648 р., це „Хмельницький галицької землі, дукс прімарієс“, як його називають польські джерела (дивись Лозинський: „Правем і левем“, Іт. ст. 420). Історик Липинський уважає його значним галицьким шляхтичем, (див.: „Україна на переломі“, ст. 166). Лозинський у цитованому вже творі старається доказати його хлопське походження. Це друге було би для нас тим цікавішим. На всякий випадок уже батько Семена, Гнат, був визначною особистістю. Акти галицького „гроду“ згадують про нього кілька разів, а саме: як про осадника, небо, що „на сирім корені“, як привілесем галицького старосту т. зв. Слобода Височанська, — вдруге з нагоди його війни з боднарівським шляхтичем Тимком Сулатинським, де виступав вже й його син Семен, також від 1622 року, коли то Гнат, зібравши загін покутських хлопців, із добрим поводженням шарпав

татар на боднарівських шляхах, відбирав їм браївців та добичу, з чого навіть дуже збагатився.

Коли народився Семен, годі сказати. На всякий випадок у часі повстання Хмельницького мусів уже мати під п'ятдесятку. Також годі на основі джерельного матеріалу доказати, чи мав він перед повстанням звязки з тими кругами українського громадянства, які те повстання до певної міри приготували і йому національно-державницький, а не бунтарський, характер надали. Правдоподібно не помилимося, коли приймемо, що такі звязки були. На всякий випадок восени 1648 р. Семен Височан організує з допомогою переважно дрібної шляхти та нижчого духовенства велику п'ятнадцятитисячну селянську армію на південь від Дністра. Його „штабскаптаном“ була Отинія, головним помічником-шефом штабу був Лесь Березовський (у Лозинського: Журковський). Потім, коли повстання в тих сторонах не адержалося, перейшов Семен Височан на територію козаської України. Тут стрічаємо його в 1651 р.

Форми большевицької безбожної пропаганди

З приходом до Львова і Галичини большевики зараз в-ялися за „перебудову“ релігійного світогляду населення. Ужива-и до цього дуже примітивних засобів, які не були в силі нікого перекопати. Послугувалися до цього залюбки двома книжками: Ярославського — „Як родиться, живуть та вмирають боги“ й „Біблія для вірних і невірних“. Обі книжки займаються критикою релігії, як форми світогляду. В обох видно незнання основної наукової літератури. Знаходи з ділянки біблїстики, про психо-логію релігії немає згадки, наче б вона зовсім не існувала. Поруч цього було багато брошур, які обговорювали принагідно і поверховно життя Церкви й форми релігії. Їх автори залюбки послугувалися старими й знаними безбожницькими ключами, що священники об-

манюють людей, щоб захопити провід і владу у світі, що релігія — це дурман і тн. Так само дуже безартистично гутірки й ключі виголошували большевики через радіо, а робили це завжди в неділі й свята. Третя форма большевицької пропаганди, це статті в різних часописах й журналах, присвячених спеціально безбожницьким питанням: (безбожництво). Авторами були переважно місцеві „безбожники“ — жиди. На церкві наложили величезні податки, зборювали монахам носити ряси, викинули зі шкіл хрести, переслідували книжки релігійного змісту. Але все це не викоринило віри з людських сердець. Хрест переміг, вернув на своє місце, а безбожницька хвиля відпала наче пога-ний сон. (мл.)

Організація комісії допомоги полоненим при українських комітетах

Допоможім українським полоненим перезимувати

Опіку на і українськими полоненими пров-дять самостійно Український Червоний Хрест у Львові до дня 20 листопада 1941 року.

Від 20 листопада ц. р. веде цю опіку він як відділ Українського Красного Комітету і для тої цілі творить Комісії Допомоги Полоненим при У. К.

В склад Красної Комісії ввійшов б. УЧХ з д-ром Воробцем як головою. Таким чином Красна Комісія У. К. К. є однокім органом, покликаним нести допомогу полоненим українцям.

Під сьогоднішню пору близько 150.000 полонених українців мусить зимувати в таборах на території Генерал-губернаторства. Тому то організуємо нашу працю під ключем: „Допоможім українським полоненим перезимувати“. Допомога потрібна в першу чергу в харчах, у ваутті, одягах та ліках. Усі ці засоби мусимо добути між собою. Не може бути ні одної людини, яка не допомогла б рідним братам у їх тяжкій годині.

Щоб перевести постійну допомогу полоненим, творимо ось таку організаційну мережу в краю:

1. При окружних, Повітових і Волосних Українських Комітетах та Делегатурах організуємо „Комісії Допомоги Полоненим“.

2. Окружна та Повітова Комісія складається з таких членів: голова, заступник голови, адміністратор, секретар, санітарний референт, організаційний референт, скарбник.

Заввага: заступник голови може сповняти рівночасно функцію котрогонебудь референта.

3. Волосний і Сільський Кругок складається з членів: голова, секретар, адміністратор.

Голову Окружних і Повітових Комісій іменує Голова Окружного, або Повіто-

вого Комітету, а затверджує Голова Красної К мсії у Львові.

Обов'язки голови:

1. Репрезентувати Комісію назочні стояти в тісному звязку з Красною Комісією, завідувати та відповідати за майно організації. 2. Вести ініціативу та провід у діяльності Комісії.

Функція голови почесна. Голова складає Комісію з шести членів.

Адміністратор.

До нього належить:

1. Складання умов нйму будинків, санітарних станиць, дезинфекційних станиць, кухонь, купалень і т. д. 2. Адміністрування всіми будинками, чи таборами та перехідними пунктами, призначеними для полонених. 3. Персональні справи робітників та службовців. 4. Адміністрування автопарком. 5. Надгляд і контроль над магазинами. 6. Відповідати й організувати правельне ведення записів і книг бухгалтерії. 7. Переводити ремонтні і ставбу перехідних станиць чи таборів. 8. Прідялти харчі, одяги для перехідних пунктів, станиць, шпиталів, кухонь і транспортів.

Функція адміністратора платна. Для виконання своїх завдань може поклакувати спеціальних референтів чи творити секції в порозумінні з головою Комісії в залежності від потреб.

Секретар

До нього належить:

1. Ведення реєстрації українських полонених, чи інших людей, що користуються допомогою Комісії (поворотні, переселенці, погорільці, загалом усі, що потерпіли від воєнних дій). 2. Ведення картотеки та переписки з родинами полонених, чи погиблих. 3. Інтервенції по таборах, чи урядах у справі полонених. 4. Ведення реєстру надходячої кореспонденції й розподіл її по відділах. 5. Виготовляти звіти про діяльність організації та переслати їх до Красної Комісії. — Ця функція платна.

у Винниці, якої разом із Богуном боронить проти польських військ. Згодом став він лисинським полковником. По смерті „козацького батька“ Великого Богдана, Семен Височан не спроневірив його великій ідеї, хоч був це час, коли Польща та Москва разом із своїми прислужниками з-поміж українців усякими способами старалися ви-

нищити всіх, хто боровся за волю й незалежність України. Як інших улюблеників і вірних помічників великого Гетьмана, так і Семена Височана зустріла гірка доля. В 1666 р. заарештували його москалі, — в московській неволі й загинув цей наш великий земляк.

II.

Генеральний суддя Іван Демович-Креховецький

Це один із найкращих представників Хмельниччини. Досить сказати, що найбільший між українцями знаєць Хмельниччини, бл. п. В. Липинський, ставить Креховецького поруч полк. Богуна. І слушно. До Креховецького як і до Богуна, не посмів ніхто ні з поляків, ані з москалів навіть приступити з якимсь подарунком, масною пропозицією, чи чимось подібним. Егеж! Це були ті лицарі в повному розумінні цього слова, лицарі, якими не кожне століття може похвалитися, лицарі без змази.

Іван Демович-Креховецький, син Степана, походив із села Крехівці, яких був діядцем. Дата його народження невідома. Належав він, здавалося, до

уже спольщеної та, як багато інших, для рідної нації страченої шляхти. Перед повстанням Хмельницького був Креховецький жидачівським „поборцем“ та поручником польської палцерної хоругви. Перший раз був ожечений з Анною Цемержинською, а по її смерті, з Ядвігою з Ксизжопола Менжинською, отже й родинні звязки лучили його з чужою та ворожою його рідній „Русі“ стихією. Однак не ополачився його брат Теофан, архімадрит оверуцького монастиря, і, мабуть під впливом свого брата, пристас Іван зразу ж таки до повстання Хмельницького, щоб у ньому вібитися на одно з найкращих, найчесніших і найбільш завзятих його провідників. У ко-

НОВИНКИ

18 ГРУДНЯ 1941

СЬОГОДНІ — четвер:
Святи Освяц. пр.
ЗАВТРА — вівторок:
Миколай Чудотворця.
ПІСЛЯ ЗАВТРА — субота:
Амвросія св.

Санітарний референт:

1. Держати зв'язок із шпиталями в справі приміщення хворих. 2. Несе лікарську поміч хворим полоненим. 3. Організує санітарну станицю та дезінфекційні пункти. 4. Організує аптеки та фізичні аптечки для таборів, перехідних станиць і транспортів. 5. Проводить лікування для перехідних станиць і транспортів. 6. Відповідає за гігієну санітарний стан перехідних пунктів для звільнених із полону. 7. Стоїть у зв'язку з санітарними шпиталем та похоронними закладами. 8. Веде контроль гігієни кухні в перехідних пунктах та по допоміжних станицях. 9. Організує курси вишколу допоміжної санітарної служби. 10. Пересилає звіти про санітарний стан полонених до Красної Комісії.

Функція референта Санітарного Відділу в округах, де будуть організовані табори, чи перехідні пункти, — платна.

Організаційний референт.

До нього належить:

1. Перевести організацію Повітових Комісій Допомоги Полоненим у своєму районі.
2. Силікати анкети й наради представників Допомоги Комісії та громадянства.
3. Організувати транспорт полонених, чи поворотців (залізницею, автоми, підводами).
4. Організувати перехідні станиці та пункти прохарчування (кухні) для полонених, поворотців.
5. Організувати збірки на допомогу полоненим у своєму районі.

Господарський референт:

До нього належить:

1. Організувати збірку харчів, одягу, уаутти для полонених.
1. Організувати збірку харчених пачок для доживлення українських полонених у зимових таборах.
2. Підготувати устаткування для вярду таборів, перехідних станиць, чи санітарних пунктів.
4. Підшукувати склади для збірок жертв і забезпечувати

Забезпечення воєнних інвалідів

згідно з законами Генерального Губернаторства

Закон Генерального Губернаторства унормував справу воєнних інвалідів та їхніх підмог від держави.

Частина тих розпорядків одержала обов'язкову силу для території Галичини й із ними тут ми знайомимо наших читачів.

Згідно з розпорядком про впровадження тих принципів у Галичині, всі інваліди й удовиці та сироти по них, що мають право до ренти згідно з постановами обов'язковими в ГГ, — одержують ренти, починаючи з дня 1-го серпня 1941 р., а тим, що за час від дня 1-го серпня п. р. одержували лише 60% квоти, які мають одержати згідно з тими принципами, а щойно від дня 1 листопада п. р. повні ставки.

До часу призначення ренти інвалід (або удова, чи сирота) не може одержувати жадного дачету на ренту, коли ж одержує як підмоги з установ суспільної опіки, то ті підмоги треба зачислити на рахунок належної ренти.

Що ж говорять відносні постанови ГГ? Вони беруть за підставу виплати ренти

збірки від знищення. 5. Організувати перевіз та доставу збірок до місця призначення. 6. Переводити збірки відповідно до неужитків (пляшки, шматки коробики зі сірників і т. д.). 7. Організувати виробництво солом'яних валиянок, мати, напругу білизни, плетіння рукавиць із шмат і т. д. для потреб українських полонених. 8. На випадок потреби старатися про харчові наряди (бездугайні) в урядах.

Скарбник:

1. Організує громадські збірки та добровільні жертви на цілі Комісії Допомоги Полоненим.
2. Опрацьовує проєкт бюджету для поодиноких відділів Комісії.
3. Диспонує фондами у висоті затвердженого бюджету.
4. Відповідає за каси Комісії.
5. Веде евіденцію збірок та пересилає звіти до Красної Комісії.

За цілість допомогової акції на території округи відповідає перед Красним Комітетом голова Комісії разом із референтами, покликаними до виконання призначених завдань.

З огляду на вагу обов'язків та konieczність негайної допомоги полоненим українцям побажанням є, щоб в Окружних і Повітових Комісіях деякі головні функції Комісії були виконувані професійними силами за окремою оплатою.

Висоту платні назначує Красна Комісія Допомоги Полоненим по одержанні точних звітів праці.

Праця у Воєнних і Сільських Кружках повинна бути організована почесно й безкоштовно.

За Красну Комісію Допомоги Полоненим у Львові:
Д-р ТОМА ВОРОБЕЦЬ.

За Український Красний Комітет у Львові:
Д-р КОСТЬ ПАНЬКІВСЬКИЙ.

ліди, чи то так удови й сироти, що проживають на терені Генерального Губернаторства.

Інваліди й удови та сироти, що мають громадянство ГГ, а живуть у Німеччині, в протектораті Чехії та Моравії, або в державках, які не є з Німеччиною у ворожих узасминах, можуть доставити ренту за дозволом керманіча Відділу Праці при Уряді Генерального Губернатора.

Вдови мають право до ренти, оскільки скінчили 55-й рік життя, а лиш у виняткових випадках, що заслугоують на увагу, також інші вдовиці, які мали право одержувати ренту згідно з польським законом (вдови, при яких лікарська комісія ствердила принаймешше 66% незділності до праці та вдови, що скінчили 50 літ життя).

Подібно нормам закон ренти воєнних сиріт.

Крім цього воєні інваліди мають право до протез і до лікування в шпиталях та інших закладах.

У цьому випадку жінки й не більше, ніж 4-єро дітей, що були на утриманні інваліда, мають право до підмоги, а то жінка у висоті 30%, а діти по найвище 2%, із тим, що сума всіх підмог разом не може вносити більше, ніж 100% підмоги, яку одержував інвалід.

Під кінець розпорядження з дня 19 вересня 1940 р. постановляється, що власники та керманічі підприємств, які займають більше, ніж 50 робітників, обов'язані на кожних повних 50 або останніх повних принаймешше 20 робітників приймати до праці одного інваліда з утратою працездатності принаймешше 45%.

Такі робітники побирають повну заробітну платню, а зате не побирають інвалідської ренти. (вр).

ОГОЛОШЕННЯ

Реєстрація безробітних Українців

Український Окружний Комітет (Реферат Праці) подає до відома, що починаючи з дня 20 грудня п. р. в годинах 10—12 у приміщенні Українського Окружного Комітету при вул. Г. Герінга ч. 22 в партері, переводить реєстрацію безробітних українців.

При тій нагоді завважується, що є велике заотребування на кваліфікованих і некваліфікованих українців, тому то у власному інтересі безробітні повинні негайно зголоситися.

РЕФЕРАТ ПРАЦІ

при
Українському Окружному Комітеті
в Станиславові

335 (1-5)

польський інвалідський закон, із тим, що трактують ренту за підмоги, але мають інвалідів права домагатися ренти від держави.

Інваліди, починаючи від 4% одержують підмоги у висоті 80% давньої польської ренти, а лише сапні і ті, що потребують догляду, повних 100%.

Лиш інваліди зі світової війни, що служили в австрійській або в німецькій арміях, а мають більш, як 50% незділності до праці, одержують 100% ренти.

Також інваліди з тих армій із 35-44% можуть війнятково дістати ренту.

Зачмоги, після узгалянення цих об'явлень, не повинні вносити менше, ніж 60 зол. (хіба, що й без того вносили більше, а більше, ніж 200 золотих).

Німці одержують ренти за німецьким законодавством.

Жиди інвалідських ренти не одержують і мають право лише до підмоги зі сторони кагалу.

Право до підмог мають тільки ті інва-

ришів, яких призначив гетьман на це посольство. Веде його Креховецький, а до його помочи придані: Іван Вовченко, старий товариш Хмельницького з посольства до короля з 1638-го р. Обидва вони перші переможці в повстанні, здобичники Кудака.

З титулу свого уряду генерального судді бере Креховецький участь у всіх державних ділах, між іншими стає він головним, чи принаймні одним із головних творців союзу України з Семигородом і Швецією. Саме Креховецький разом з Іваном Ковалевським та Суляном Мужилівським, де ті дипломати, що довели до створення т. зв. балтійсько-чорноморської коаліції в 1656 р., до якої з чорноморських держав належала Україна й Семигород із допомогою молдавського та волоського господарів, а з балтійських Швеція та бранденбурзький курфюрст Фридрих Вільгельм. До речі буде пригадати, що саме створення цієї коаліції дало змогу бранденбурзькому курфюрстові скинути з себе укорочену васальську залежність від Польщі. Згадаю коротко, як творилася ця коаліція. Шведський король Карло Густаф відписав для 26 червня 1656 р. в Мальборку трактат вічного союзу з курфюрстом — заходом Креховець-

кого дійшло підписання „трактату вічної приязні“ між Гетьманом Хмельницьким і семигородським князем Ракоцієм дня 7 серпня того ж року. На вість, що договір між семигородським князем і українським гетьманом підписаний, поспішився шведський король підписати в Раднот дня 6 грудня 1656 р. трактат вічного союзу з Семигородом. На підставі цього ряду договорів шведський король мав одержати Помор'я, королівську Прусію, Курляндію, Лифляндію, Семигалію, воєводства Плоцьке та Мазовецьке, частину Литви й Білоруси до восходста Полоцького та Вітебського. Ренту Литви як окреме князівство мав дістати князь Богуслав Радзівіл. Бранденбурзький курфюрст одержував цілу Великопольщу, а Ракоцій Краків і Малопольщу. Справа „руських земель“ Речісполитої та південної Білоруси мала бути вирішена на підставі безпосередньої угоди між Швецією й Україною. Таким чином майбутня шведсько-українська угода мала всі попередні поодинокі трактати зв'язати та оформлення союзу всіх держав коаліції завершити (подаю це за Липинським: „Україна на переломі“). Цю славну угоду підписано аж по смерті Великого Гетьмана в Корсуні, в жовтні 1657 р.

Підписали її зі сторони України: Юрій Немирич, Іван Федоренко (Богун) та Іван Ковалевський, генеральний осавул. І саме одним із головних творців цієї грандіозної коаліції є Креховецький. То й не диво, що гетьман, послаючи в грудні 1656 р. полковника Антоана Ждановича на поміч Ракоцієму проти Польщі та для окупації західних „руських земель“, додає йому в допомогу саме Креховецького, якого завданням було придіяти тамошню шляхту до державних палив гетьмана, а разом пильнувати українських інтересів при дворі Ракоція.

Передчасна смерть Великого Гетьмана перекреслила його могутні плани. На місце балтійсько-чорноморської коаліції прийшла Гадяцька Умова України з Польщею. Розуміється, що в цій останній Креховецький участі не брав, тільки пізніше належав до комісії, що в 1662 р. мала допильнувати звороту дерков, відібраних Річсполитою.

В 1664-му р. Креховецький разом з іншою старшиною протестує проти ганебного розстрілу поляками Витовського, а в 1665 р. попадає в московський полон і йде на заслання, звідки — звычайно — українцям веротти немає.

зачому війську переходить різні скарбні ступені. Зразу полковий корсунський писар, потім наказний полковник сіжницький, далі полковник корсунський, нарешті стає військовим генеральним суддею. Не від речі буде пригадати, що, згідно з козацьким устроєм, генеральний суддя, де верна особа по гетьмані, заступник гетьмана в управі державою, так, як генеральний ободий, де шеф штабу й заступник гетьмана у військових справах. Також не треба забувати, що всесторонній геній Хмельницького вмів добирати собі співробітників, умів — що так скажу — витягти з людей максимум їх творчости. Даром на гетьманському дворі Хмельницького кар'єри не робили.

Івана Креховецького втягає гетьман до дипломатичної служби, яку він виконує так же чесно та гідно, як виконував кожне діло на службі своїй йачій. Згадаю тільки, що в 1650 р. послав його гетьман разом із двома старшими реєстронниками та товаришами Хмельницького в посольстві до короля, щоб предложили йому зборівські реєстри. Лишав на боці, що король прийняв Креховецького на приватній аудієнції, що було надзвичайним вирішенням. Радий мав той добір това-

